

TIESAS SPRIEDUMS (treš? pal?ta)

2013. gada 19. septembr? (*)

Personu br?va p?rvietošan?s – Eiropas Savien?bas pilson?ba – Direkt?va 2004/38/EK – Ties?bas uztur?ties ilg?k nek? tr?s m?nešus – 7. panta 1. punkta b) apakšpunkts – Persona, kurai vairs nav darba ??m?ja statusa – Vecuma pensijas sa??m?js – Nosac?jums par pietiekamiem l?dzek?iem, lai nek??tu par slogu uz??m?jas dal?bvalsts “soci?l?s pal?dz?bas sist?mai” – L?gums pieš?irt ?pašu, no iemaks?m neatkar?gu naudas pabalstu – Kompens?joša piemaksa, kas paredz?ta vecuma pensijas papildin?šanai – Regula (EK) Nr. 883/2004 – 3. panta 3. punkts un 70. pants – Dz?vesvietas dal?bvalsts kompetence – Pieš?iršanas nosac?jumi – Ties?bas likum?gi uztur?ties valsts teritorij? – Atbilst?ba Savien?bas ties?b?m

Lieta C?140/12

par l?gumu sniegt prejudici?lu nol?mumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Oberster Gerichtshof* (Austrija) iesniedza ar l?mumu, kas pie?emts 2012. gada 14. febru?r? un kas Ties? re?istr?ts 2012. gada 19. mart?, tiesved?b?

Pensionsversicherungsanstalt

pret

Peter Brey.

TIESA (treš? pal?ta)

š?d? sast?v?: pal?tas priekšs?d?t?js M. Ilešis [M. Ileši?], tiesneši E. Jaraš?ns [E. Jaraši?nas], A. O'K?fs [A. Ó Caoimh] (referents), K. Toadere [C. Toader] un K. G. Fernlunds [C. G. Fernlund],

?ener?ladvok?ts N. V?ls [N. Wahl],

sekret?re A. Impellic?ri [A. Impellizzeri], administratore,

?emot v?r? rakstveida procesu un 2013. gada 7. marta tiesas s?di,

?emot v?r? apsv?rumus, ko sniedza:

- P. Brey v?rd? – C. Rappold, *Rechtsanwalt*,
- Austrijas vald?bas v?rd? – G. Hesse, p?rst?vis,
- V?cijas vald?bas v?rd? – T. Henze un J. Möller, p?rst?vji,
- ?rijas v?rd? – E. Creedon, p?rst?ve, kurai pal?dz A. Collins, SC, un G. Gilmore, BL,
- Grie?ijas vald?bas v?rd? – M. Tassopoulou, p?rst?ve,
- N?derlandes vald?bas v?rd? – M. Noort un C. Wissels, p?rst?ves,
- Zviedrijas vald?bas v?rd? – A. Falk un H. Karlsson, p?rst?ves,

- Apvienotās Karalistes valdības vārds – C. Murrell un J. Coppel, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārds – V. Kreuzschitz un C. Tufvesson, pārstāvji,

noklausījies ģenerālvokļa secinājumus 2013. gada 29. maija tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Līgums sniegt prejudiciālu nolikumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvas 2004/38/EK par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesību brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV L 158, 77. lpp.), 7. panta 1. punkta b) apakšpunktu.

2 Šis līgums ir iesniegts tiesvedībā starp P. Brey un *Pensionsversicherungsanstalt* [Pensiju apdrošināšanas iestāde] par šīs iestādes atteikumu piešķirt prasītājam Austrijas tiesību aktos paredzēto kompensāciju piemaksu (*Ausgleichszulage*) nolikā papildināt viņa Valstis vecuma pensiju.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 2004/38

3 Atbilstoši Direktīvas 2004/38 preambulas 10., 16., 20. un 21. apsvērumam:

“10) Personām, kas īsteno savas uzturēšanās tiesības, uzturēšanās sākumposmā [...] nebūtu jākļūst par pirmā rangu slogu uzņēmējās dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmā. Tādēļ Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesības uzturēties uz laiku, kas ir ilgāks par trīs mēnešiem, būtu jāpakāuj nosacījumiem.

[..]

16) Kamēr vien personas, kam ir uzturēšanās tiesības, nekļūst par pirmā rangu slogu uzņēmējās dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmā, tās nebūtu jāizraida. Tādēļ sociālās palīdzības sistēmas izmantošana nedrīkst būt priekšnoteikums tīktājam izraidīšanai. Lai noteiktu, vai sociālās palīdzības saņēmējs ir kļuvis par pirmā rangu slogu sociālās palīdzības sistēmā, un liktu viņu izraidīt, uzņēmējai dalībvalstij būtu jāpārbauda, vai konkrēto gadījumu ir izraisījušas pagaidu grūtības, un būtu jāņem vērā uzturēšanās ilgums, personiskie apstākļi un piešķirt atbalsta summa. Izraidīšanu nedrīkstētu piemērot darba ņēmējiem, pašnodarbinātām personām vai darba meklētājiem, kas atbilst Tiesas definīcijai, izņemot gadījumus, kad tas notiek sabiedriskās kārtības vai valsts drošības dēļ.

[..]

20) Saskaņā ar aizliegumu diskriminēt personas to valstiskās piederības dēļ [uz] visiem Savienības pilsoņiem un viņu ģimenes locekļiem, kas uzturas kādā dalībvalstī, pamatojoties uz šo direktīvu, attiecīgajai dalībvalstij jomās, uz kurām attiecas Līgums, būtu jāattiecināta tās pats režīms, kāds piešķirts attiecīgās valsts valstspiederīgajiem, ievērojot Līguma un sekundārajos

tiesību aktos skaidri noteiktos pašos nosacījumus.

21) Tomēr uzņēmējai dalībvalstij būtu jāpatur tiesības lemt, vai tās piešķirs sociālo palīdzību Savienības pilsoņiem, kas nav nedz darba ņēmēji vai pašnodarbinātas personas, nedz arī saglabā šo statusu, vai viņu īmenes locekļiem pirmo reizi uzturēšanās mēnešu laikā vai ilgākā laikposmā attiecībā uz darba meklētājiem vai līdzekļu studijām, tostarp arodapmācību, pirms tās vēl ir ieguvušas pastāvīgas uzturēšanās tiesības.”

4 Minutis direktīvas 7. panta, kura nosaukums ir “Tiesības uzturēt ilgāk nekā reizi mēnesi”, 1. punkta b) apakšpunktā ir noteikts:

“Visiem Savienības pilsoņiem ir tiesības uzturēt citas dalībvalsts teritorijā ilgāk nekā reizi mēnesi, ja:

[..]

b) viņu līdzekļi ir pietiekami viņiem pašiem un viņu īmenes locekļiem, lai nekātu par uzņēmējās dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmas slogu uzturēšanās laikā, un viņiem ir visaptverošs veselības apdrošināšanas segums uzņēmējā dalībvalstī.”

5 Direktīvas 2004/38 8. pantā, kura nosaukums ir “Administratīvās formalitātes Savienības pilsoņiem”, ir paredzēts:

“1. Neskarot 5. panta 5. punktu, uzņēmējā dalībvalsts var pieprasīt Savienības pilsoņiem reģistrācijas attiecīgajās iestādēs, ja uzturēšanās laiks ir ilgāks par trim mēnešiem.

2. Reģistrācijas termiņš nedrīkst būt īsāks kā reizi mēnesī no ieceļošanas dienas. Reģistrācijas apliecību izsniedz uzreiz, tajā norādot tās personas vārdu, uzvārdu un adresi, kura reģistrējas, un reģistrācijas datumu. Ja nav izpildīta prasība reģistrācijai, pret attiecīgo personu var vērst samērīgus un nediskriminējošus sankcijas.

3. Lai izsniegtu reģistrācijas apliecību, dalībvalstis drīkst pieprasīt tikai, lai:

[..]

– Savienības pilsoņi, uz kuriem attiecas 7. panta 1. punkta b) apakšpunkts, uzrāda derīgu personas apliecību vai pasi un sniedz pierādījumus, ka viņi atbilst minētajā apakšpunktā paredzētajiem nosacījumiem,

[..]

4. Dalībvalstis nedrīkst noteikt konkrētu summu, ko tās uzskata par “pietiekamiem līdzekļiem”, bet tām jāņem vērā attiecīgās personas personiskā situācija. Visos gadījumos šā summa nedrīkst būt lielāka par robežvērtību, līdz kurai uzņēmējās dalībvalsts valstspiederīgie ir tiesīgi saņemt sociālo palīdzību, vai gadījumā, kad šis kritērijs nav piemērojams, – lielāka nekā minimālā sociālā nodrošinājuma pensija, ko maksā uzņēmējā dalībvalsts.

[..]”

6 Direktīvas 2004/38 14. pantā, kura nosaukums ir “Uzturēšanās tiesību saglabāšana”, ir noteikts:

[..]

2. Savienības pilsoņiem un viņu īmenes locekļiem 7., 12. un 13. pantā paredzētās

uztur?šan?s ties?bas ir tikm?r, kam?r vi?i atbilst min?tajos pantos paredz?tajiem nosac?jumiem.

?pašos gad?jumos, kad ir pamatotas šaubas par to, vai Savien?bas pilsonis vai vi?a/vi?as ?imenes locek?i atbilst 7., 12. un 13. pant? paredz?tajiem nosac?jumiem, dal?bvalstis var p?rbaud?t, vai šie nosac?jumi ir iev?roti. Šo p?rbaudi neveic sistem?tiski.

3. Ja Savien?bas pilsonis vai vi?a ?imenes locek?i izmanto uz??m?jas dal?bvalsts soci?l?s pal?dz?bas sist?mu, tas nav priekšnoteikums t?l?t?jai vi?a izraid?šanai.

[..]”

7. Saska?? ar š?s direkt?vas 24. pantu, kura nosaukums ir “Vienl?dz?ga attieksme”:

“1. Iev?rojot ?pašus noteikumus, kas skaidri paredz?ti L?gum? un sekund?rajos ties?bu aktos, pret visiem Savien?bas pilso?iem, kas, pamatojoties uz šo direkt?vu, uzturas uz??m?j? dal?bvalst?, ir attieksme, kas l?dzv?rt?ga tai, k?da ir pret min?t?s dal?bvalsts valstspieder?gajiem atbilst?gi L?guma darb?bas jomai. Priekšroc?bas, ko sniedz š?s ties?bas, attiecina ar? uz ?imenes locek?iem, kas nav nevienas dal?bvalsts pilso?i un kam ir uztur?šan?s vai past?v?gas uztur?šan?s ties?bas.

2. Atk?pjoties no 1. punkta noteikumiem, uz??m?jai dal?bvalstij nav pien?kuma pieš?irt ties?bas uz soci?lo pal?dz?bu pirmo tr?s uztur?šan?s m?nešu laik? vai vajadz?bas gad?jum? ilg?k? laik? posm?, kas noteikts 14. panta 4. punkta b) apakšpunkt?, k? ar? tai nav pien?kuma pirms past?v?gas uztur?šan?s ties?bu ieg?šanas pieš?irt l?dzek?us m?c?b?m, tostarp arodapm?c?bai, ja šie l?dzek?i ir stipendijas vai studiju kred?ti person?m, kas nav darba ??m?ji, pašnodarbin?tas personas, personas, kas saglab? š?du statusu, un to ?imenes locek?i.

[..]”

Regula (EK) Nr. 883/2004

8. Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. apr??a Regula (EK) Nr. 883/2004 par soci?l?s nodrošin?šanas sist?mu koordin?šanu (OV L 166, 1. lpp., un k??das labojums OV 2004, L 200, 1. lpp.) no 2010. gada 1. maija ir aizst?jusi Padomes 1971. gada 14. j?nija Regulu (EEK) Nr. 1408/71 par soci?l? nodrošin?juma sist?mu piem?rošanu darbiniekiem un vi?u ?imen?m, kas p?rvietojas Kopien?, redakcij?, kas groz?ta un atjaunin?ta ar Padomes 1996. gada 2. decembra Regulu (EK) Nr. 118/97 (OV 1997, L 28, 1. lpp.; turpm?k tekst? – “Regula Nr. 1408/71”).

9. Regulas Nr. 883/2004, kur? groz?jumi izdar?ti ar Komisijas 2010. gada 9. decembra Regulu (ES) Nr. 1244/2010 (OV L 338, 35. lpp.; turpm?k tekst? – “Regula Nr. 883/2004”), 1. pant?, kura nosaukums ir “Defin?cijas”, ir noteikts:

“Šaj? regul?:

[..]

j) “dz?vesvieta” ir vieta, kur? persona past?v?gi dz?vo;

[..].”

10. Š?s regulas 3. pant?, kura nosaukums ir “Jomas, uz kur?m attiecas š? regula”, ir noteikts š?di:

“1. Šī regula attiecas uz visiem tiesību aktiem, kuri skar šādas sociālās nodrošinājuma jomas:

[..]

d) vecuma pabalsti;

[..]

2. Ja XI pielikumā nav noteikts citādi, šī regula attiecas uz vispārīgām un pašām sociālās nodrošināšanas shēmām neatkarīgi no tās, vai tās ir balstītas uz iemaksām vai nē, un shēmām, kas saistītas ar darba devēja vai kuģa pašnieka pienākumiem.

3. Šī regula attiecas arī uz pašiem, no iemaksām neatkarīgiem naudas pabalstiem, kuri ir paredzēti 70. pantā.

[..]

5. Šī regula neattiecas uz:

a) sociālo un medicīnisko palīdzību;

[..].”

11 Minutis regulas 4. pantā, kura nosaukums ir “Vienlīdzīga attieksme”, ir paredzēts:

“Ja šajā regulā nav noteikts citādi, personām, uz ko attiecas šī regula, pienākas tādā pašā pabalsti un ir tādā pašā pienākumi kā tie, ko kādas dalībvalsts tiesību akti paredz tās piederīgajiem.”

12 Šīs pašas regulas 70. pantā ir noteikts:

“1. Šo pantu piemēro pašiem, no iemaksām neatkarīgiem naudas pabalstiem, ko nodrošina saskaņā ar tiesību aktiem, kuriem aptvertā personu loka, mērķu un/vai tiesību nosacījumu dēļ ir gan 3. panta 1. punktā minēto sociālās nodrošinājuma tiesību aktu, gan sociālās palīdzības pašbas.

2. Šajā nodaļā “paši, no iemaksām neatkarīgi naudas pabalsti” ir tie, kas:

a) ir paredzēti, lai nodrošinātu vai nu:

i) papildu nodrošinājumu, aizvietojušu nodrošinājumu vai pašnodrošinājumu pret riskiem, uz kuriem attiecas 3. panta 1. punktā minētās sociālās nodrošinājuma jomas, un kas garantē attiecīgajām personām ienākumus iztikas minimumam, ņemot vērā ekonomikas un sociālo stāvokli attiecīgajā dalībvalstī; vai

ii) tikai tādā pašā aizsardzību invalīdiem, kura cieši saistīta ar minētās personas sociālo vidi attiecīgajā dalībvalstī,

un

b) ja finansējums tiek gūts tikai no to obligāto nodokļu uzlikšanas, kuri paredzti, lai segtu vispārējus publiskā sektora izdevumus, un ja pabalstu nodrošināšanas un aprūpina nosacījumi nav atkarīgi no jebkādas iemaksas attiecībā uz saņēmēju. Tomēr pabalstus, ko nodrošina kā piemaksu no iemaksām atkarīgam pabalstam, viena šā iemesla dēļ neuzskata par pabalstiem, kas ir atkarīgi no iemaksām,

un

c) ir minēti X pielikumi.

3. Šīs regulas 7. pantu un citas šīs sadaļas nodaļas nepiemēro pabalstiem, kas minēti šā panta 2. punktā.

4. Pabalstus, kas minēti 2. punktā, sniedz tikai dalībvalstīs, kur dzīvo attiecīgās personas, saskaņā ar to tiesību aktiem. Šādus pabalstus sniedz dzīvesvietas iestāde par saviem līdzekļiem.”

13 Regulas Nr. 883/2004 X pielikums, kura nosaukums ir “paši, no iemaksām neatkarīgi naudas pabalsti”, attiecībā uz Austrijas Republiku ir ietverta šāda norāde: “Kompensājošā piemaksa (1955. gada 9. septembra Federālais likums par vispārējo sociālo apdrošināšanu (*Allgemeines Sozialversicherungsgesetz, BGBl. 189/1955*) [..].”

Austrijas tiesības

14 Federālā likuma par vispārējo sociālo apdrošināšanu (*Allgemeines Sozialversicherungsgesetz, BGBl. 189/1955*), kurā grozījumi no 2011. gada 1. janvāra ir izdarīti ar 2011. gada *Budgetbegleitgesetz* [Finanšu likumu] (*BGBl. 111/2011*; turpmāk tekstā – “ASVG”), 292. panta 1. punktā ir paredzēts, ka vecuma pensijas saņēmējam, kura ienākumi no pensijas un citiem avotiem, kā arī citas summas, kura attiecīgi ir jāņem vērā, nesasniedz noteiktu atsaucē summu, ir tiesības uz kompensājošo piemaksu tādā apmērā, kas atbilst noteiktā iztikas minimuma un personāgo ienākumu starpībai, kamēr vien šā persona Austrijā likumāgi uzturas un tai ir sava pastāvīgā dzīvesvieta.

15 *Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz* [Likums par dzīvesvietas un uzturēšanās tiesībām], kurā grozījumi izdarīti ar 2011. gada Finanšu likumu (turpmāk tekstā – “NAG”), it īpaši ir ietverti šādi noteikumi:

“51. pants. (1) Saskaņā ar brīvas pārvietošanās direktīvu [Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ)] pilsoņiem ir tiesības uzturēties ilgāk par trijiem mēnešiem,

[..]

2) ja viņiem pašiem un viņu ģimenes locekļiem ir pietiekami līdzekļi un visaptverošs veselības apdrošināšanas segums tādā, lai savas uzturēšanās laikā nebūtu jāpieprasa sociālās palīdzības pabalstu vai kompensājošās piemaksas saņemšana, vai arī

[..].”

Piereģistrēšanas apliecināšs dokuments

“53. pants. (1) EEZ valstu pilsoņiem, kuriem ir Savienības tiesības noteiktas uzturēšanās tiesības (51. un 52. pants), ja viņi federālajā teritorijā uzturas ilgāk par trijiem mēnešiem, ģetrus mēnešu laikā kopš ierašanās par to ir jāpaziņo attiecīgajai iestādei. Ja attiecīgā nosacījumi (51.

vai 52. pants) ir izpildīti, iestādei pēc pieprasījuma ir jāizsniedz pierādīšanas apliecināšs dokuments.

(2) Savienības tiesību s paredzēto uzturēšanās tiesību pamatošanai ir jāuzrāda derīga personas apliecināba vai pase, kā arī šādi pamatojošie dokumenti:

[..]

2. Ēmot vērā 51. panta 1. punkta 2) apakšpunktu, pamatojošie dokumenti par pietiekamiem iztikas līdzekļiem un visaptverošu veselības apdrošināšanas segumu;

[..].”

Tiesvedība pamatlietā un prejudiciālais jautājums

16 *P. Brey* un viņa laulātā, kuri abi ir Vācijas pilsoņi, 2011. gada martā pameta Vāciju, lai pārceltos uz Austriju. *P. Brey* saņem invaliditātes pensiju EUR 862,74 mēnesī pirms nodokļu nomaksas un aprēķinātais pabalsts EUR 225 mēnesī. Laulātajam pirmā nav ne citu ienākumu, ne arī pašu. Prasītāja laulātā Vācijā saņem pamatpabalstu, kurš gan kopš 2011. gada 1. aprīļa vairs netiek maksāts tādēļ, ka viņa ir pārcēlusies uz Austriju. Prasītājs un viņa laulātā Austrijā dzīvo vārdā dzīvoklī, par kuru ir jāmaksā mēnesī maksā EUR 532,29 mēnesī.

17 Ar 2011. gada 2. marta lēmumu *Pensionsversicherungsanstalt P. Brey* līgumu no 2011. gada 1. aprīļa piešķirt kompensāciju piemaksu noraidīja tāpēc, ka *P. Brey* pensijas nelielā apmērā dēļ viņam neesot pietiekami iztikas līdzekļi, lai pamatotu likumīgu uzturēšanos Austrijā.

18 *Saskaņā ar NAG Bezirkshauptmannschaft Deutschlandsberg* [Doiļandsbergas pirmā lēmuma administratīvā iestādē] 2011. gada 22. martā *P. Brey* un viņa laulātajai izdeva EEZ pilsoņa pierādīšanas apliecināšu dokumentu.

19 Par 2011. gada 2. marta lēmumu *P. Brey* cēla prasību. Ar 2011. gada 6. oktobra spriedumu *Oberlandesgericht Graz* [Grācas Augstākā apgabaltiesa], apstiprinot *Landesgericht für Zivilsachen Graz* [Grācas Civillietu apgabaltiesas] pirmā instāncē pasludināto spriedumu, grozīja šo lēmumu un nosprieda, ka *Pensionsversicherungsanstalt* ir pienākums no 2011. gada 1. aprīļa *P. Brey* piešķirt kompensāciju piemaksu EUR 326,82 apmērā mēnesī.

20 Par šo spriedumu *Pensionsversicherungsanstalt* iesniedza *Revision* [kasācijas sūdzību] *Oberster Gerichtshof* [Austrijas Republikas Augstākā tiesā].

21 Lēmumā par līgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu šā tiesā atgādina, ka Tiesa 2004. gada 29. aprīļa spriedumā lietā C-160/02 *Skalka* (*Recueil*, I-5613. lpp.) kompensāciju piemaksu ir kvalificējusi kā “pašu, no iemaksām neatkarīgu pabalstu” Regulas Nr. 1408/71 4. panta 2.a punkta (tagad – Regulas Nr. 883/2004 70. pants) izpratnē, jo tā papildina vecuma vai invaliditātes pensiju un tai ir sociālās palīdzības raksturs tiktāl, ciktāl ar to nepietiekamas pensijas gadījumā tās saņēmējam ir jānodrošina iztikas minimums.

22 Līdz ar to iesniedzējtiesa uzskata, ka tās izskatīšanā esošajā lietā rodas noskaidrojams jautājums, vai Savienības tiesību aktos uzturēšanās tiesību jomā tiek lietots tās pats “sociālās palīdzības” jēdziens kā Savienības tiesību aktos sociālā nodrošinājuma jomā.

23 Ja ir jāatzīst, ka šim jēdzienam abās jomās ir identiska nozīme, tad šīs tiesas skatījumā kompensāciju piemaksa nevarētu tikt uzskatīta par sociālās palīdzības pabalstu Direktīvas 2004/38 izpratnē, jo tai ir sociālā nodrošinājuma aspekti un tā ietilpst Regulas Nr. 883/2004

piemērošanas jomā. Līdz ar to tiesības uz kompensāciju jānodrošina ar maksimāli iespējamu kompensāciju.

24 Minutis tiesas skatījumā “sociālais palīdzības” jēdzienam tomēr varētu tikt piešķirta arī pašam sava nozīme, kas pamatota ar Direktīvas 2004/38 izvirzītajiem mērķiem, it īpaši novārst, ka personas, kuras nav veikušas iemaksas uzņēmējdarbības dalībvalsts sociālais sistēmas finansēšanai, pirmkārt noslogo šīs uzņēmējdarbības dalībvalsts budžetu. Šādā skatījumā šis jēdziens, kas tiek lietots uzturēšanās tiesību jomā esošajos tiesību aktos, būtu jāsaprot tādējādi, ka tas ir no vispārīgiem nodokļu iekasētajiem valsts finansētās pamatnodrošinājums, ko visi iedzīvotāji var saņemt neatkarīgi no tā, vai šie pabalsti ir pamatoti ar tiesībām vai konkrētām vajadzībām, vai arī tas ir vai nav saistīts ar noteiktu risku sociālajai drošībai. Tādā gadījumā kompensāciju jāmaksā būtu jāuzskata par sociālais palīdzības pabalstu Direktīvas 2004/38 izpratnē.

25 Šādos apstākļos *Oberster Gerichtshof* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai kompensāciju jāmaksā ir uzskatāma par “sociālais palīdzības” pabalstu Direktīvas 2004/38 [..] 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē?”

Par prejudiciālo jautājumu

Par jautājuma tvērumu

26 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka “sociālais palīdzības” jēdziens šīs tiesību normas izpratnē ietver tādus pabalstus, kāds ir ASVG 292. panta 1. punktā paredzētā kompensāciju jāmaksā.

27 Šis jautājums ir uzdots tiesvedībā, kurā Austrijas kompetentās iestādes ir atteikušas piešķirt šo pabalstu citas dalībvalsts pilsonim *P. Brey*, tādēļ ka, kaut gan viņam ir ticis izdots pieredzētais apliecinājums, nevarot tikt uzskatīts, ka Austrijā viņš uzturas “pastāvīgi” minētā ASVG 292. panta 1. punkta izpratnē, jo saskaņā ar NAG 51. pantu nosacījums, lai personai Austrijā būtu vairāk nekā triju mēnešu uzturēšanās tiesības, ir tāds, ka attiecīgajai personai un tās ģimenes locekļiem ir, it īpaši, “pietiekami iztikas līdzekļi [..] tādēļ, lai šai personai [savai] uzturēšanās laikā nebūtu jāpieprasa sociālais palīdzības pabalsti vai kompensāciju jāmaksā”.

28 Lietā nav strīda par to, ka ar NAG 51. pantu ir paredzēts Austrijas tiesības transponēt Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunktu, saskaņā ar kuru visiem Savienības pilsoņiem ir tiesības uzturēties citas dalībvalsts teritorijā ilgāk nekā trīs mēnešus, ja viņu iztikas līdzekļi ir pietiekami viņiem pašiem un viņu ģimenes locekļiem tādēļ, lai viņi nekātu par uzņēmējdarbības dalībvalsts sociālais palīdzības sistēmas slogu uzturēšanās laikā, un viņiem ir visaptverošs veselības apdrošināšanas segums uzņēmējdarbības dalībvalstī.

29 No tā izriet, ka pat tad, ja pamatlietā, kurā runa ir vienīgi par kompensāciju jāmaksā piešķiršanu, *P. Brey* uzturēšanās tiesības netiek tieši aplūkotas, pašas valsts tiesības rada tiešu saikni starp šo pabalsta saņemšanas nosacījumiem un nosacījumiem, ar kuriem Austrijā tiek piešķirtas likumgas tiesības uzturēties ilgāk nekā trīs mēnešus. Faktiski kompensāciju jāmaksā piešķiršanas nosacījums ir tāds, ka attiecīgā persona atbilst šādu uzturēšanās tiesību piešķiršanas nosacījumiem. Šajā ziņā no iesniedzējtiesas sniegtajiem skaidrojumiem izriet, ka atbilstoši *travaux préparatoires* saistībā ar NAG 51. panta 1. punkta 2. apakšpunkta grozījumu, kas ieviests no 2011. gada 1. janvāra, ar šo normu, skaidri atsaucoties uz kompensāciju jāmaksā, ir paredzēts novārst, ka citas dalībvalsts pilsonis Austrijā var izmantot

uztur?šan?s ties?bas saska?? ar Savien?bas ties?b?m, ja šis pilsonis savas uztur?šan?s laik? pieprasa kompens?jošo piemaksu.

30 Š?dos apst?k?os š?iet, ka pamatliet? notiekoš?s tiesved?bas izn?kums ir atkar?gs no t?, vai kompens?još?s piemaksas pieš?iršanu citu dal?bvalstu pilso?iem dal?bvalsts var atteikt t?d??, ka vi?i – k? *P. Brey* –, kaut gan vi?iem ir ticis izdots piere?istr?šanas apliecinošs dokuments, neatbilst nosac?jumiem, lai ieg?tu ties?bas likum?gi uztur?ties valsts teritorij? ilg?k nek? tr?s m?nešus, jo attiec?gajai personai, lai var?tu ieg?t š?das ties?bas, ir j?b?t pietiekamiem l?dzek?iem, lai it ?paši neb?tu j?pieprasa kompens?još? piemaksa. P?rbaudot šo jaut?jumu, ir j?v?rt? š? pabalsta, par kuru iesniedz?jtiesa ir izteikusi šaubas, raksturs.

31 Šaj? zi?? ir j?atg?dina, ka LESD 267. pant? noteikt?s valstu tiesu un Tiesas sadarb?bas ietvaros Tiesai ir j?sniedz valsts tiesai lietder?ga atbilde, kas ?autu izlemt t?s izskat?šan? esošo lietu. Š?d? skat?jum? Tiesai attiec?g? gad?jum? ir j?p?rformul? tai iesniegtie jaut?jumi (it ?paši skat. 2007. gada 8. marta spriedumu liet? C?45/06 *Campina*, Kr?jums, l?2089. lpp., 30. punkts, un 2010. gada 14. oktobra spriedumu liet? C?243/09 *Fuß*, Kr?jums, l?9849. lpp., 39. punkts).

32 T?d?? uzdotais jaut?jums ir j?p?rformul? t?, ka iesniedz?jtiesa ar to b?t?b? v?las noskaidrot, vai Savien?bas ties?bas, it ?paši Direkt?vas 2004/38 noteikumi, ir j?interpret? t?d?j?di, ka t?m ir pretrun? t?ds dal?bvalsts tiesiskais regul?jums, k?ds tiek apl?kots pamatliet? un kur? ir paredz?ts noteikums par atteikumu ekonomiski neakt?vam citas dal?bvalsts pilsonim pieš?irt t?du pabalstu k? ASVG 292. panta 1. punkt? paredz?t? kompens?još? piemaksa, t?p?c ka vi?š, kaut gan vi?am ir ticis izdots piere?istr?šanas apliecinošs dokuments, neatbilst nosac?jumiem, lai ieg?tu ties?bas likum?gi uztur?ties pirm?s dal?bvalsts teritorij? ilg?k nek? tr?s m?nešus, jo nosac?jums š?du ties?bu esam?bai ir t?ds, ka šim pilsonim ir pietiekami l?dzek?i, lai min?tais pabalsts neb?tu j?pieprasa.

Par ekonomiski neakt?va Savien?bas pilso?a ties?b?m uz??m?j? dal?bvalst? sa?emt t?du pabalstu, k?ds tiek apl?kots pamatliet?

33 Vispirms ir j?atg?dina, ka iepriekš min?taj? spriedum? liet? *Skalka* Tiesa nosprieda, ka ASVG 292. panta 1. punkt? paredz?t? kompens?još? piemaksa ietilpst Regulas Nr. 1408/71 piem?rošanas jom? un t?d?j?di ir “?pašs, no iemaks?m neatkar?gs pabalsts” t?s pašas regulas 4. panta 2.a punkta izpratn?, lasot to kop? ar š?s regulas IIa pielikumu. ?emot v?r? min?t?s regulas 10.a panta 1. punktu, šo pabalstu pieš?ir vien?gi dz?vesvietas dal?bvalsts kompetent?s iest?des, un saska?? ar š?s valsts ties?bu aktiem tas ir par šo iest?žu l?dzek?iem.

34 Iepriekš min?t? sprieduma liet? *Skalka* 26. punkt? Tiesa šaj? zi?? ir atzinusi, ka Austrijas kompens?jošajai piemaksai ir “?paša pabalsta” raksturs, jo šis pabalsts papildina vecuma vai invalidit?tes pensiju, ka tam ir soci?l?s pal?dz?bas raksturs, kam?r vien ar to ir paredz?ts t? sa??m?jam nodrošin?t iztikas minimumu nepietiekamas pensijas gad?jum?, un ka t? pieš?iršana balst?s uz objekt?viem, ar likumu noteiktiem krit?rijiem.

35 Turkl?t t? paša sprieduma 29. un 30. punkt? Tiesa ir atzinusi, ka š? kompens?još? piemaksa ir j?uzskata par “neatkar?gu no iemaks?m”, jo soci?l? nodrošin?juma iest?de uz laiku sedz izdevumus, kurus p?c tam tai piln?b? atl?dzina attiec?g? feder?l? zeme, kas pabalsta finans?šanai nepieciešam?s summas savuk?rt sa?em no feder?l? budžeta, un ka apdrošin?t?s personas iemaksas nek?d? gad?jum? netiek iek?autas šaj? finans?jum?.

36 Nav str?da par to, ka attiec?gie Regulas Nr. 883/2004 noteikumi, proti, š?s regulas 3. panta 3. punkts un 70. pants, k? ar? t?s X pielikums, kas attiecas uz “?pašiem, no iemaks?m neatkar?giem naudas pabalstiem”, nav t?di, lai šie apsv?rumi tiktu groz?ti.

37 Eiropas Komisijas skatījumā no šiem noteikumiem izriet, ka nosacījums, saskaņā ar kuru attiecīgajai personai, lai saņemtu kompensājošo piemaksu, uzņēmējais dalībvalsts teritorijā ir jābūt vairāk nekā triju mēnešu likumgaitas uzturēšanas tiesībām, nav atbilstīgs Savienības tiesībām. Ikvienai personai, kura – kā *P. Brey* – ir pensionārs, kas ir izbeidzis jebkādu algotu darbu vai pašnodarbinātību un ietilpst Regulas Nr. 883/2004 piemērošanas jomā, saskaņā ar šīs regulas 70. panta 4. punktu faktiski esot tiesības uz pašu, no iemaksām neatkarīgu naudas pabalstu samaksu savas dzīvesvietas dalībvalstī. Tomēr saskaņā ar minētās regulas 1. panta j) punktu personas dzīvesvieta ir vieta, kurā šī persona “pastāvīgi dzīvo”, tas ir izteikums, kas nozīmē jūt dalībvalsti, kurā attiecīgās personas dzīvo pastāvīgi un kurā atrodas arī viņu parastais interešu centrs. No tā izrietot, ka ASVG 292. panta 1. punktā, to lasot kopā ar NAG 51. panta 1. punktu, paredztais nosacījums par uzturēšanas likumību ir netieša diskriminācija, kas ir pretrunā Regulas Nr. 883/2004 4. pantam, jo tā skar vienīgi tos Savienības pilsoņus, kuri nav Austrijas pilsoņi.

38 Līdz ar to vispirms ir jāpārbauda, vai dalībvalsts Regulas Nr. 883/2004 piemērošanas jomā ietilpstošu pabalstu var piešķirt citas dalībvalsts pilsonim ar nosacījumu, ka viņš atbilst nosacījumiem, lai saņemtu vairāk nekā triju mēnešu likumgaitas uzturēšanas tiesības. Tikai tad, ja atbilde uz šo jautājumu būtu apstiprinoša, būtu jāizvērtē, vai šādas uzturēšanas tiesības var būt atkarīgas no nosacījuma, ka attiecīgajai personai ir pietiekami līdzekļi, lai šis pabalsts nebūtu jāpieprasa.

Par prasību izpildīt nosacījumus, lai iegūtu tiesības likumīgi uzturties ilgāk nekā trīs mēnešus

39 Ir jānorāda, ka Regulas Nr. 883/2004 70. panta 4. punktā, uz kuru ir atsaukusies Komisija, ir ietverta “kolēziju norma”, kuras mērķis ir pašu, no iemaksām neatkarīgu naudas pabalstu gadījumā noteikt piemērojamos tiesību aktus, kā arī par attiecīgo pabalstu samaksu atbildīgo iestādi.

40 Šīs tiesību normas mērķis tādējādi ir ne tikai izvairīties no vienlaicīgas vairāku valstu tiesību aktu piemērošanas un sarežģījumiem, kas tādēļ varētu rasties, bet arī novērst, ka Regulas Nr. 883/2004 piemērojamās subjektu lokā ietilpstošajām personām tiktu liegta aizsardzība sociālā nodrošinājuma jomā tādēļ, ka nav tiesību aktu, kuri būtu tām piemērojami (pēc analoģijas skat. 1998. gada 11. jūnija spriedumu lietā *C-275/96 Kuusijärvi, Recueil*, I-3419. lpp., 28. punkts, un 2013. gada 21. februāra spriedumu lietā *C-619/11 Dumont de Chassart*, 38. punkts).

41 Savukārt minētās tiesību normas kā tādās mērķis nav noteikt, kādiem materiāltiesiskiem nosacījumiem ir pakļauta tiesību uz pašiem, no iemaksām neatkarīgiem naudas pabalstiem esamība. Šos nosacījumus noteikt principā ir katras dalībvalsts tiesību aktu ziņā (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Dumont de Chassart*, 39. punkts un tajā minētā judikatūra).

42 Tādējādi no Regulas Nr. 883/2004 70. panta 4. punkta, to lasot kopā ar tās 1. panta j) punktu, nevar tikt secināts, ka Savienības tiesībām ir pretrunā tāda valsts tiesību norma, kāda tiek aplūkota pamatlietā, kurā ir noteikts, ka tiesības uz pašu, no iemaksām neatkarīgu naudas pabalstu ir atkarīgas no prasības izpildīt nosacījumus, lai iegūtu tiesības likumīgi uzturties attiecīgajā dalībvalstī.

43 Faktiski ar Regulu Nr. 883/2004 nav izveidota kopēja sociālā nodrošinājuma sistēma, bet gan tiek ļauts pastāvēt dažādām valstu sociālā nodrošinājuma sistēmām, un tās vienīgais mērķis ir nodrošināt šo sistēmu koordinēšanu. Tādējādi tādējādi turpināt pastāvēt dažādām sistēmām, kuras ir pamats atsevišķiem prasījumiem pret noteiktām iestādēm, kurās pieteicijam ir tiesības vērsties vai nu saskaņā tikai ar valsts tiesībām, vai arī saskaņā ar valsts tiesībām, kuras

vajadz?bas gad?jum? papildin?tas ar Savien?bas ties?b?m (2008. gada 3. apr??a spriedums liet? C?331/06 *Chuck*, Kr?jums, l?1957. lpp., 27. punkts, k? ar? iepriekš min?tais spriedums liet? *Dumont de Chassart*, 40. punkts).

44 Tom?r no Tiesas judikat?ras izriet, ka princip? nekas nav pretrun? tam, lai soci?l? nodrošin?juma pabalstu pieš?iršana ekonomiski neakt?viem Savien?bas pilso?iem b?tu atkar?ga no pras?bas, ka vi?i izpilda nosac?jumus, lai uz??m?j? dal?bvalst? ieg?tu likum?gas uztur?šan?s ties?bas (šaj? zi?? skat. 1998. gada 12. maija spriedumu liet? C?85/96 *Martínez Sala, Recueil*, l?2691. lpp., 61.–63. punkts; 2001. gada 20. septembra spriedumu liet? C?184/99 *Grzelczyk, Recueil*, l?6193. lpp., 32. un 33. punkts; 2004. gada 7. septembra spriedumu liet? C?456/02 *Trojani*, Kr?jums, l?7573. lpp., 42. un 43. punkts; 2005. gada 15. marta spriedumu liet? C?209/03 *Bidar*, Kr?jums, l?2119. lpp., 37. punkts, k? ar? 2008. gada 18. novembra spriedumu liet? C?158/07 *Förster*, Kr?jums, l?8507. lpp., 39. punkts).

45 Tom?r ir svar?gi, lai paši nosac?jumi, ar k?diem tiek pieš?irtas š?das uztur?šan?s ties?bas un k?di tiek apl?koti pamatliet?, ar? nosac?jums par pietiekamiem l?dzek?iem, lai neb?tu j?pieprasa kompens?još? piemaksa, b?tu atbilstoši Savien?bas ties?b?m.

Par pras?bu attiec?b? uz pietiekamu l?dzek?u esam?bu, lai neb?tu j?pieprasa kompens?još? piemaksa

46 Ir j?atg?dina, ka dal?bvalsts pilso?u ties?bas uztur?ties citas dal?bvalsts teritorij?, neveicot taj? nek?du algotu darbu vai neatrodoties pašnodarbin?tas personas status?, nav beznosac?juma ties?bas. ?emot v?r? LESD 21. panta 1. punktu, ikviena Savien?bas pilso?a ties?bas uztur?ties dal?bvalstu teritorij? ir atz?tas, vien?gi iev?rojot ierobežojumus un nosac?jumus, kas paredz?ti L?gum? un t? piem?rošanai pie?emtaj?s ties?bu norm?s (šaj? zi?? skat. iepriekš min?to spriedumu liet? *Trojani*, 31. un 32. punkts; 2004. gada 19. oktobra spriedumu liet? C?200/02 *Zhu* un *Chen*, Kr?jums, l?9925. lpp., 26. punkts, k? ar? 2007. gada 11. decembra spriedumu liet? C?291/05 *Eind*, Kr?jums, l?10719. lpp., 28. punkts).

47 Šie ierobežojumi un nosac?jumi cita starp? izriet no Direkt?vas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta, atbilstoši kuram dal?bvalstis var noteikt pras?bu citas dal?bvalsts pilso?iem, kas, neveicot saimniecisku darb?bu, šo valstu teritorij? v?las ieg?t uztur?šan?s ties?bas uz ilg?k nek? trim m?nešiem, lai vi?iem pašiem un vi?u ?imenes locek?iem b?tu visaptverošs vesel?bas apdrošin?šanas segums uz??m?j? dal?bvalst? un pietiekami l?dzek?i, lai savas uztur?šan?s laik? vi?i nek??tu par slogu š?s valsts soci?l?s pal?dz?bas sist?mai (šaj? zi?? skat. 2010. gada 23. febru?ra spriedumu liet? C?480/08 *Teixeira*, Kr?jums, l?1107. lpp., 42. punkts).

48 Pret?ji nost?jai, ko pauž visas vald?bas, kuras ir iesniegušas rakstveida apsv?rumus, Komisija apgalvo, ka, t? k? kompens?još? piemaksa ir ?pašs, no iemaks?m neatkar?gs naudas pabalsts, kas ietilpst Regulas Nr. 883/2004 piem?rošanas jom?, t? nevar tikt uzskat?ta par “soci?l?s pal?dz?bas” pabalstu Direkt?vas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratn?. Turkl?t no š?s direkt?vas paskaidrojumu raksta (Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direkt?vai par Savien?bas pilso?u un vi?u ?imenes locek?u ties?b?m br?vi p?rvietoties un uztur?ties dal?bvalstu teritorij?, COM(2001) 257, gal?g? redakcija) izrietot, ka šaj? ties?bu norm? paredz?tie “soci?l?s pal?dz?bas” pabalsti ir tie, uz kuriem Regula Nr. 883/2004 pašlaik neattiecas. Šo interpret?ciju apstiprinot fakts, ka saska?? ar min?to paskaidrojuma rakstu soci?l? pal?dz?ba Direkt?vas 2004/38 izpratn? ietver medic?nisko un bezmaksas pal?dz?bu, kura ir tieši t?, kas atbilstoši Regulas Nr. 883/2004 3. panta 5. punktam ir izsl?gta no š?s regulas piem?rošanas jomas.

49 Šaj? zi?? no paša s?kuma ir j?uzsver, ka no Savien?bas ties?bu vienveid?gas piem?rošanas pras?bas un no vienl?dz?bas principa izriet, ka Savien?bas ties?bu norma, kur?

nav skaidras atsaucis uz dalībvalstu tiesībām, lai noteiktu tās nozīmi un piemērojamos, parasti ir jāinterpretē autonomi un vienoti visā Savienībā, kas tiek panākta, ņemot vērā šīs normas kontekstu un izvirzīto mērķi (it īpaši skat. 2012. gada 14. februāra spriedumu lietā C-204/09 *Flachglas Torgau*, 37. punkts, un 2013. gada 11. aprīļa spriedumu lietā C-260/11 *Edwards un Pallikaropoulos*, 29. punkts).

50 Kā tas jau izriet no šī sprieduma 33.–36. punkta, tās pabalsts kā kompensācija jāpiemaksā ietilpst Regulas Nr. 883/2004 piemērošanas jomā. Tomēr šāds apstāklis kā tās nevar būt noteicošais Direktīvas 2004/38 noteikumu interpretācijā. Kā ir apgalvojušas visas valdības, kas ir iesniegušas rakstveida apsvērumus, Regulā Nr. 883/2004 izvirzītie mērķi faktiski atšķiras no šajā direktīvā noteiktajiem mērķiem.

51 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka ar Regulas Nr. 883/2004 noteikumiem ir mērķināts sasniegt LESD 48. pantā paredzēto mērķi, novēršot iespējamās negatīvas sekas, kas darba ņēmēju pārvietošanās brīvības izmantošanas rezultātā varētu rasties darba ņēmējiem un viņu ģimeņu locekļiem, saņemot sociālā nodrošinājuma pabalstus (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Chuck*, 32. punkts).

52 Šajā regulā paredzētā mērķa sasniegšanai, ievērojot tajā noteiktos ierobežojumus, ir ietverts princips, ka uzņēmējā dalībvalstī ir eksportējami šajā lietā aplūkotie naudas pabalsti, kas ietilpst tās piemērošanas jomā, atbilstoši šīs regulas 7. panta noteikumiem atsakoties no noteikumiem par dzīvotiem (šajā ziņā skat. 1997. gada 4. novembra spriedumu lietā C-20/96 *Snares, Recueil*, I-6057. lpp., 39. un 40. punkts).

53 Savukārt, lai arī Direktīvas 2004/38 mērķis ir veicināt visu Savienības pilsoņu primārās un individuālās tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, kuras Savienības pilsoņiem ir tieši piešķirtas Līgumā, un tās pastiprināt (skat. 2008. gada 25. jūlija spriedumu lietā C-127/08 *Metock u.c.*, Krājums, I-6241. lpp., 82. un 59. punkts; 2010. gada 7. oktobra spriedumu lietā C-162/09 *Lassal*, Krājums, I-9217. lpp., 30. punkts, un 2011. gada 5. maija spriedumu lietā C-434/09 *McCarthy*, Krājums, I-3375. lpp., 28. punkts), tās mērķis ir arī, kā izriet no šīs direktīvas 1. panta a) punkta, precizēt šo tiesību izmantošanas nosacījumu (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *McCarthy*, 33. punkts, kā arī 2011. gada 21. decembra spriedumu apvienotajā lietā C-424/10 un C-425/10 *Ziolkowski un Szeja*, Krājums, I-14035. lpp., 36. un 40. punkts), kuri attiecībā uz uzturēšanās ilgāk nekā trīs mēnešus ietver šīs direktīvas 7. panta 1. punkta b) apakšpunktā minēto nosacījumu, saskaņā ar kuru Savienības pilsoņiem, kuriem nav vai kuriem vairs nav darba ņēmēja statusa, ir jābūt pietiekamiem līdzekļiem.

54 It īpaši no Direktīvas 2004/38 preambulas desmitā apsvēruma izriet, ka šīs nosacījuma mērķis ir arī novērst, ka šādas personas kļūst par pirmāru slogu uzņēmējās dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmā (iepriekš minētais spriedums apvienotajā lietā *Ziolkowski un Szeja*, 40. punkts).

55 Šāds nosacījums ir pamatots ar ideju, ka Savienības pilsoņiem uzturēšanās tiesību izmantošanā ir jāievēro dalībvalstu likumgāses intereses, šajā gadījumā – dalībvalstu finanšu aizsardzība (pēc analoģijas skat. 2002. gada 17. septembra spriedumu lietā C-413/99 *Baumbast un R*, *Recueil*, I-7091. lpp., 90. punkts; iepriekš minēto spriedumu lietā *Zhu un Chen*, 32. punkts, kā arī 2006. gada 23. marta spriedumu lietā C-408/03 Komisija/Belģija, Krājums, I-2647. lpp., 37. un 41. punkts).

56 Šajā pašā kontekstā Direktīvas 2004/38 24. panta 2. punktā ir pieauta atkāpe no vienlīdzīgas attieksmes principa, kas attiecas uz citiem Savienības pilsoņiem, nevis darba ņēmējiem, pašnodarbinātajiem personām, personām, kuras saglabā šo statusu, un viņu ģimeņu locekļiem, kuri uzturas uzņēmējās dalībvalsts teritorijā, ataujot uzņēmējai dalībvalstij nepiešķirt

tiesības uz sociālo palīdzības pabalstiem, it paši pirmajos trijos uzturēšanās mēnešos (skat. 2009. gada 4. jūnija spriedumu apvienotajās lietās C-22/08 un C-23/08 *Vatsouras* un *Koupatantze*, Krājums, I-4585. lpp., 34. un 35. punkts).

57 No tā izriet, ka, kaut gan Regulas Nr. 883/2004 mērķis ir garantēt, ka Savienības pilsoņiem, kuri izmanto darba ņēmēju tiesības brīvi pārvietoties, tiek saglabātas tiesības uz noteiktiem sociālo nodrošinājuma pabalstiem, ko tiem ir piešķirusi to izcelsmes dalībvalsts, Direktīva 2004/38 savukārt uzņēmējai dalībvalstij ir jāauts noteikt Savienības pilsoņiem, ja tiem nav vai vairs nav darba ņēmēja statusa, leģitīmus sociālo nodrošinājuma pabalstu piešķiršanas ierobežojumus, lai viņi nekātu par pirmārgu slogu šīs dalībvalsts sociālo palīdzības sistēmai.

58 Šādos apstākļos Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunktā ietvertais jēdziens “sociālo palīdzības sistēma”, pretēji Komisijas apgalvotajam, nevar tikt vienrēšots līdz sociālo palīdzības pabalstiem, kas, ņemot vērā Regulas Nr. 883/2004 3. panta 5. punkta a) apakšpunktu, nav ietverti šīs regulas piemērošanas jomā.

59 Kā arī ir uzsvērušas vairākas valdības, kuras ir iesniegušas apsvērumus, pretēji interpretācija izraisītu, ka dalībvalstu starpā būtu nepamatotas atšķirības atkarībā no šo valstu sociālo nodrošinājuma sistēmu organizēšanas noteikumiem, jo pabalsta, kāds tiek aplūkots pamatlietā, “pašais” raksturs un attiecīgā ietveršana Regulas Nr. 883/2004 piemērošanas jomā ir atkarīga tieši no tā, vai šī pabalsta piešķiršana valsts tiesības ir balstīta uz objektīviem kritērijiem vai vienīgi uz attiecīgās personas vajadzību situāciju.

60 No tā izriet, ka jēdziens “sociālo palīdzības sistēma” Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē ir jānosaka nevis atkarībā no formāliem kritērijiem, bet gan no šajā tiesību normā izvirzītā mērķa, kas ir atgādināts šī sprieduma 53.–57. punktā (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Vatsouras* un *Koupatantze*, 41. un 42. punkts, kā arī 2012. gada 24. aprīlī spriedumu lietā C-571/10 *Kamberaj*, 90.–92. punkts).

61 Līdz ar to minētais jēdziens ir jāinterpretē kā tāds, kurš attiecas uz jebkādu sociālo atbalstu, ko piešķir valsts iestādes vai nu valsts, vai reģionāli, vai vietēji iedzīvotāji un ko ir līgusi persona, kurai nav pietiekamu līdzekļu, lai apmierinātu savas un savu ģimenes locekļu pamatvajadzības, un kura šī iemesla dēļ riskē savas uzturēšanās laikā kārt par slogu uzņēmējās dalībvalsts publiskajam finansam, kas vispārējā iedzīvotājiem var ietekmēt šīs dalībvalsts spēju piešķirt atbalstu (šajā ziņā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Bidar*, 56. punkts; lietā *Eind*, 29. punkts, un lietā *Förster*, 48. punkts, kā arī pārcelšanās 2010. gada 4. marta spriedumu lietā C-578/08 *Chakroun*, Krājums, I-1839. lpp., 46. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *Kamberaj*, 91. punkts).

62 Attiecībā uz pamatlietā aplūkoto kompensāciju piemaksu no šī sprieduma 33.–36. punkta izriet, ka šāds pabalsts var tikt uzskatīts par ietilpstošu attiecīgās dalībvalsts “sociālo palīdzības sistēmā”. Kā Tiesa ir nospriedusi iepriekš minēto sprieduma lietā *Skalka* 29. un 30. punktā, faktiski šis pabalsts, ar ko ir paredzēts tās saņēmējam nodrošināt iztikas minimumu nepietiekamas pensijas gadījumā, pilnībā tiek finansēts no publiskā sektora līdzekļiem, apdrošinātājam personām neveicot nekādas iemaksas.

63 No tā izriet, ka fakts, ka arī ekonomiski neaktīvs citas dalībvalsts pilsonis, ņemot vērā viņa pensijas nelielo apmēru, var būt tiesīgs saņemt šādu pabalstu, varētu būt pazīme, ka minētajam pilsonim nav pietiekamu līdzekļu, lai izvairītos no kļūšanas par pirmārgu slogu šīs dalībvalsts sociālo palīdzības sistēmai Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Trojani*, 35. un 36. punkts).

- 64 Tomēr valsts kompetentās iestādes nevar izdarīt šādu secinājumu, iepriekš vispārīgi neizvērtējot slogu, kuru šā pabalsta piešķiršana konkrēti radītu visai valsts sociālās palīdzības sistēmai, atkarībā no individuālajiem apstākļiem, kuri raksturo attiecīgās personas situāciju.
- 65 Faktiski, pirmkārt, ir jāuzsver, ka neviens no Direktīvas 2004/38 noteikumiem neliedz iespēju uzņēmējā dalībvalstī piešķirt sociālā nodrošinājuma pabalstus citu dalībvalstu pilsoņiem (pēc analoģijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Grzelczyk*, 39. punkts).
- 66 Tieši pretēji, vairākos šīs direktīvas noteikumos ir precīzi noteikts, ka šādi pabalsti minētajiem pilsoņiem var tikt piešķirti. Tādējādi, kā pamatoti ir uzsvērusi Komisija, no šīs direktīvas 24. panta 2. punkta pašā teksta izriet, ka, atkāpjoties no minētā panta 1. punktā paredzētā vienlīdzīgās attieksmes principa, tikai pirmo trīs uzturēšanās mēnešu laikā uzņēmējā dalībvalstij nav pienākuma piešķirt tiesības uz sociālās palīdzības pabalstu Savienības pilsoņiem, kuriem nav vai kuriem vairs nav darba ņēmēja statusa. Turklāt minētās direktīvas 14. panta 3. punktā ir noteikts, ka, ja Savienības pilsonis vai viņa īmenes loceklis izmanto sociālās palīdzības sistēmu, tas nav priekšnoteikums tādējādi izraidīšanai.
- 67 Otrkārt, ir jānorāda, ka Direktīvas 2004/38 8. panta 4. punkta pirmajā teikumā ir nepārprotami paredzēts, ka dalībvalstis nedrīkst noteikt konkrētu summu, ko tās uzskata par "pietiekamiem līdzekļiem", bet tām ir jāņem vērā konkrētā indivīda personiskā situācija. Turklāt, ņemot vērā minētā 8. panta 4. punkta otro teikumu, šā summa nedrīkst būt lielāka par robežvērtību, līdz kurai uzņēmējās dalībvalsts pilsoņi ir tiesīgi saņemt sociālo palīdzību, vai gadījumā, kad šis kritērijs nav piemērojams, – lielāka nekā minimālā sociālā nodrošinājuma pensija, ko maksā uzņēmējā dalībvalsts.
- 68 No tā izriet, ka, lai arī dalībvalstis var norādīt noteiktu naudas summu kā atsaucēs summu, tās nevar noteikt minimālo ienākumu apmēru, par kuru zemākas summas gadījumā būtu jāprezūmē, ka attiecīgajai personai nav pietiekamu līdzekļu, konkrēti neizvērtējot katras attiecīgās personas situāciju (pēc analoģijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Chakroun*, 48. punkts).
- 69 Turklāt, kā izriet no Direktīvas 2004/38 preambulas 16. apsvēruma, lai noteiktu, vai sociālās palīdzības saņēmējs nav kļuvis par pirmo reizi slogu uzņēmējās dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmai, uzņēmējā dalībvalstij pirms izraidīšanas pasākuma noteikšanas ir jāpārbauda, vai attiecīgā persona nav nonākusi pagaidu grūtībās, kā arī jāņem vērā uzturēšanās ilgums un šīs personas personiskie apstākļi, tātad kā šai personai piešķirt atbalsta summa.
- 70 Visbeidzot, treškārt, ir jāatgādina, ka tiesības brīvi pārvietoties kā Savienības tiesību pamatprincips ir vispārīgs noteikums, tāpēc Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzētie nosacījumi ir jāinterpretē šauri (pēc analoģijas skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Kamberaj*, 86. punkts, un lietā *Chakroun*, 43. punkts), kā arī ievērojot Savienības tiesību noteiktās robežas un samērīguma principu (skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Baumbast un R*, 91. punkts; lietā *Zhu un Chen*, 32. punkts, kā arī lietā Komisija/Belģija, 39. punkts).
- 71 Turklāt dalībvalstīm atzīto rīcības brīvību tās nedrīkst izmantot tā, ka tas varētu apdraudēt Direktīvas 2004/38 mērķi, t.i., it īpaši veicināt un pastiprināt, ka Savienības pilsoņi izmanto pamattiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, un šo tiesību lietderīgo iedarbību (pēc analoģijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Chakroun*, 43. un 47. punkts).
- 72 Tiesības uzturēties ilgāk nekā trīs mēnešus padarot atkarīgas no apstākļa, ka attiecīgā persona nekāst par "pirmo reizi" slogu uzņēmējās dalībvalsts sociālās palīdzības "sistēmai",

Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunkts, to interpretējot kopsakarā ar šīs direktīvas preambulas 10. apsvērumu, līdz ar to nozīmē, ka valsts kompetentajām iestādēm, ņemot vērā visus faktoros un ievērojot samērīguma principu, ir rīcības brīvība, lai novērtētu, vai sociālā nodrošinājuma pabalsta piešķiršana var būt slogs visai šīs dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmai. Direktīvas 2004/38 tirdzniecībā ir atzīta noteikta uzņēmumu dalībvalsts pilsoņu finansējuma solidaritāte ar citu dalībvalstu pilsoņiem, it īpaši, ja grūtībām, ar kurām saskaras uzturēšanās tiesību ieguvējs, ir pagaidu raksturs (pēc analoģijas skat. iepriekš minētos spriedumus liet. *Grzelczyk*, 44. punkts; liet. *Bidar*, 56. punkts, kā arī liet. *Förster*, 48. punkts).

73 Patiešām, kā izriet no enerģētiskās secinājumu 74. punkta, Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta redakcijā vācu valodā, pretēji lielākajai daļai šīs tiesību normas redakciju citās valodās, atsauce uz šādu "sistēmu" neparedz.

74 Tomēr saskaņā ar pastāvīgo judikatūru vien no Savienības tiesību normas valodu redakcijām lietotais formulējums nevar būt vienīgais pamats šīs tiesību normas interpretācijai vai arī šajā ziņā tam nevar tikt piešķirta prioritāra nozīme salīdzinājumā ar pārējo valodu redakcijām. Šāda pieeja būtu pretrunā prasībai vienveidīgi piemērot Savienības tiesības. Gadījumā, ja normas teksts dažādu valodu redakcijās atšķiras, attiecīgā norma ir jāinterpretē saistībā ar attiecīgā tiesiskā regulējuma vispārējo struktūru un mērķi, kurā šī norma ietilpst (skat. 1990. gada 27. marta spriedumu liet. *C-372/88 Cricket St Thomas, Recueil*, I-1345. lpp., 18. un 19. punkts, kā arī 1998. gada 12. novembra spriedumu liet. *C-149/97 Institute of the Motor Industry, Recueil*, I-7053. lpp., 16. punkts).

75 Tomēr no šī sprieduma 64.–72. punkta izriet, ka tikai ar to vien, ka dalībvalsts pilsonis saņem sociālās palīdzības pabalstu, nevar būt pietiekami, lai pierādītu, ka viņš rada pārņēmēju slogu uzņēmumu dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmai.

76 Attiecībā uz pamatlīdētājiem tiesisko regulējumu no pašiem paskaidrojumiem, kurus Austrijas valdība sniedza tiesas sēdē, izriet, ka, lai gan kompensāciju maksas summa ir atkarīga no attiecīgās personas finansējuma situācijas, ņemot vērā atsaucē summu, kas noteikta šīs kompensācijas piešķiršanai, ar to vien, ka citas dalībvalsts ekonomiski neaktīvs pilsonis pieprasa šādu pabalsta piešķiršanu, ir pietiekami, lai liegtu viņam tādēļ saņemšanu, neņemot vērā uzturēšanās ilgumu, kā arī minētā pabalsta summu un laikposmu, kurā šis pabalsts tiek maksāts, un tādēļ neatkarīgi no sloga, ko šis pabalsts rada visai šīs valsts sociālās palīdzības sistēmai.

77 Ir jākonstatē, ka šāda uzņēmumu dalībvalsts veikta citu dalībvalstu ekonomiski neaktīvu pilsoņu automātiska izslēgšana no konkrētā sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēju loka pat attiecībā uz laikposmu pēc Direktīvas 2004/38 24. panta 2. punktā minētajiem pirmajiem trīs uzturēšanās mēnešiem, ja attiecīgās personas līdzekļi ir mazāki par šādu pabalsta piešķiršanai nepieciešamo atsaucē summu, uzņēmumu dalībvalsts kompetentajām iestādēm atbilstoši šīs direktīvas prasībām, kas it īpaši izriet no tās 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta un 8. panta 4. punkta, kā arī no samērīguma principa, neapņauj vispārēji novērtēt slogu, kuru konkrēti šādu pabalsta piešķiršana rada visai sociālās palīdzības sistēmai atkarībā no individuālajiem apstākļiem, kas raksturo attiecīgās personas situāciju.

78 It īpaši tādēļ liet., kāda ir pamatlīdētā, ir svarīgi, lai, pārbaudot tādēļ ekonomiski neaktīva Savienības pilsoņa pieteikumu, kurš atrodas tādēļ situācijā, kāda ir *P. Brey* situācija, uzņēmumu dalībvalsts kompetentās iestādes varētu ņemt vērā viņa saņemto ienākumu apmēru un pastāvīgumu, to, ka tie ir faktori, kā rezultātā minētās iestādes ir viņam izsniegušas pierēstīšanas apliecināšanu dokumentu, kā arī laikposmu, kurā pieprasītais pabalsts var tikt viņam maksāts. Turklāt, kā tiesas sēdē ir uzsvērusi Komisija, lai precīzāk novērtētu, kāda apjoma slogu valsts sociālās palīdzības sistēmai varētu radīt šāds maksājums, var būt lietderīgi noteikt to šādu pabalsta saņēmēju procentuālo daudzumu, kuri ir Savienības pilsoņi, kas citā dalībvalstī

sa?em vecuma pensiju.

79 Šaj? gad?jum? vien?gi iesniedz?jtiesas kompetenc? ir nov?rt?t faktus un noteikt, it ?paši ?emot v?r? šos elementus, vai t?da pabalsta, k?ds ir kompens?još? piemaksa, pieš?iršana personai, kura ir t?d? situ?cij?, k?da ir *P. Brey* situ?cija, var b?t p?rm?r?gs slogs valsts soci?l?s pal?dz?bas sist?mai.

80 ?emot v?r? visu iepriekš min?to, uz uzdoto jaut?jumu ir j?atbild, ka Savien?bas ties?bas, kas it ?paši izriet no Direkt?vas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta, 8. panta 4. punkta un 24. panta 1. un 2. punkta, ir j?interpret? t?d?j?di, ka t?m ir pretrun? t?ds dal?bvalsts tiesiskais regul?jums, k?ds tiek apl?kots pamatliet?, kur? pat attiec?b? uz laikposmu p?c pirmajiem tr?s uztur?šan?s m?nešiem ir paredz?ts noteikums par atteikumu jebk?dos apst?k?os un autom?tiski ekonomiski neakt?vam citas dal?bvalsts pilsonim pieš?irt t?du pabalstu, k?ds ir ASVG 292. panta 1. punkt? paredz?t? kompens?još? piemaksa, jo vi?š, kaut gan vi?am ir ticis izdots pierē?istr?šanas apliecinošs dokuments, neatbilst nosac?jumiem, lai ieg?tu ties?bas pirm?s dal?bvalsts teritorij? likum?gi uztur?ties ilg?k nek? tr?s m?nešus, jo nosac?jums š?du ties?bu esam?bai ir t?ds, ka šim pilsonim ir pietiekami l?dzek?i, lai min?tais pabalsts neb?tu j?pieprasa.

Par ties?šan?s izdevumiem

81 Attiec?b? uz lietas dal?bniekiem š? tiesved?ba ir stadija proces?, kuru izskata iesniedz?jtiesa, un t? lemj par ties?šan?s izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsv?rumus Tiesai, un kas nav min?to lietas dal?bnieku izdevumi, nav atl?dzin?mi.

Ar š?du pamatojumu Tiesa (treš? pal?ta) nospriež:

Savien?bas ties?bas, kas it ?paši izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. apr??a Direkt?vas 2004/38/EK par Savien?bas pilso?u un vi?u ?imenes locek?u ties?b?m br?vi p?rvietoties un uztur?ties dal?bvalstu teritorij?, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atce? Direkt?vas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK, 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta, 8. panta 4. punkta un 24. panta 1. un 2. punkta, ir j?interpret? t?d?j?di, ka t?m ir pretrun? t?ds dal?bvalsts tiesiskais regul?jums, k?ds tiek apl?kots pamatliet?, kur? pat attiec?b? uz laikposmu p?c pirmajiem tr?s uztur?šan?s m?nešiem ir paredz?ts noteikums par atteikumu jebk?dos apst?k?os un autom?tiski ekonomiski neakt?vam citas dal?bvalsts pilsonim pieš?irt t?du pabalstu, k?ds ir Feder?l? likuma par visp?r?jo soci?lo apdrošin?šanu (*Allgemeines Sozialversicherungsgesetz*), kur? groz?jumi no 2011. gada 1. janv?ra ir izdar?ti ar 2011. gada Finanšu likumu (*Budgetbegleitgesetz*), 292. panta 1. punkt? paredz?t? kompens?još? piemaksa, t?p?c ka vi?š, kaut gan vi?am ir ticis izdots pierē?istr?šanas apliecinošs dokuments, neatbilst nosac?jumiem, lai ieg?tu ties?bas pirm?s dal?bvalsts teritorij? likum?gi uztur?ties ilg?k nek? tr?s m?nešus, jo nosac?jums š?du ties?bu esam?bai ir t?ds, ka šim pilsonim ir pietiekami l?dzek?i, lai min?tais pabalsts neb?tu j?pieprasa.

[Paraksti]

* Tiesved?bas valoda – v?cu.